

Т.Б. Белікова

tanya.galana@gmail.com*Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, Харків*

В.Г. Кобзін

kobzin777@mail.ru*Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, Харків***ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ БАСЕЙНУ ДНІПРА**

Господарський комплекс у басейні Дніпра протягом десятиліть формувалася без урахування екологічних наслідків для України. В результаті склалася деформована галузева та територіальна структура промисловості, що призвело до гіпертрофованого розвитку великих промислових центрів і агломерацій. Територія басейну Дніпра характеризується високим рівнем навантаження від господарської діяльності, що спричинило порушення рівноваги природного ландшафту, умов формування стоку, погіршення якості води [1].

В Україні Міністерством охорони навколишнього природного середовища затверджена методика екологічної оцінки якості поверхневих вод за відповідними категоріями [2].

Екологічна оцінка якості поверхневих вод включає три блоки показників: блок сольового складу, блок трофо-сапробіологічних (еколого-санітарних) показників, блок показників вмісту та біологічної дії специфічних речовин. Результати подаються у вигляді узагальнених оцінок якості води за окремими показниками (вираженими в класах і категоріях) по окремих блоках та визначеннями інтегральних значень класів і категорій якості води, які ґрунтуються на заключних висновках по трьох блоках. Оцінка якості води за окремими показниками виконувалась для окремого пункту спостережень на певну дату відбору проби води. Для кожної проби визначалися середні значення для трьох блокових індексів якості води, а саме для індексу забруднення компонентами сольового складу (I_1), для трофо-сапробіологічного (еколого-санітарного індексу (I_2), для індексу специфічних показників токсичної дії (I_3). По значеннях блокових індексів якості води визначалась їх приналежність до певного класу та категорії якості води за допомогою системи екологічної класифікації. Значення екологічного індексу якості води визначалось за формулою методики [3]:

$$I_E = \frac{\{I_1 + I_2 + I_3\}}{3}.$$

Таблиця 1. Перелік показників, за якими оцінювалася якість поверхневих вод басейну Дніпра за відповідними категоріями

Показники		
Сольового складу	Трофо-сапробіологічні	Токсичної та радіаційної дії
Сума іонів, мг / дм ³	Гідрофізичні:	Ртуть, мкг/дм ³
Хлориди, мг / дм ³	Завислі речовини, мг/дм ³	Мідь, мкг/дм ³
	Гідрохімічні:	Хром (загальний), мкг дм ³
	РН	Нікель, мкг/дм ³
	Азот амонійний, мг N/дм ³	Залізо (загальне), мкг/дм ³
	Азот нітритний, мгN/дм ³	Марганець, мкг/дм ³

Аналіз результатів останніх досліджень свідчить про те, що поверхневі води басейну Дніпра належать в основному до IV–V класів якості. Таким чином інформаційні технології відіграють важливу роль, як засіб отримання і обміну інформацією, що дозволяє розробляти нові підходи і рішення проблем екологічного характеру, що виникають.

Література

1. Вишневський В.І. Річки і водойми України. Стан і використання: Монографія. – К.: Віпол, 2000. – 376 с.
2. Методика екологічної оцінки якості поверхневих вод за відповідними категоріями. — К.: СИМВОЛ–Т, 2008.